

Idrottsmän försvarar de

Text: Nancy Hatch Dupree
Översättning: Charlotte Hjukström

Samtidigt som Afghanistanbedömarna i Berlin ägnade sig åt dystra prognoser, möttes afghanska idrottsmän och -kvinnor av välkomstjubel och dånande applåder när de trädde in på Jinnah Stadium i spetsen för de 1 100 deltagare från åtta sydasiatiska länder i den nionde upplagan av South Asian Federation Games. De afghanska representanterna hälsades med särskild värme eftersom detta var deras debut i de Sydasiatiska spelen.

Öppningsceremonin på kvällen den 29 mars 2004 var ett jättespektakel där 50 000 åskådare såg 8 000 artister sjunga och dansa, orkestrar paradera och fallskärmshoppare sväva i över två timmar. I finalnumret exploderade himlen i ett bländande fyrverkeri som kostade motsvarande 250 000 kronor. Det var en berusande upplevelse för alla närvarande. Efter denna spektakulära inledning följde tio dagar av skickligt genomförda idrottstävlingar mellan Afghanistan, Bangladesh, Indien, Maldiverna, Nepal, Pakistan och Sri Lanka. Indien blev den stora vinnaren med 101 guld, 59 silver och 31 bronsmedaljer, men nykomlingarna Afghanistan hävdade sig väl i konkurrensen och kom på sjätte plats med 1 guld (taekwondo); 3 silver (taekwondo, karate, brottning) och 28 bronsmedaljer i taekwondo (5), karate (5), boxning (8), brottning (5) och rodd (5).

Den afghanska truppen omfattade 146 deltagare inklusive funktionärer och tränare (varav 2 kvinnor). Landet tävlade i tio grenar: taekwondo (11 deltagare varav 3 kvinnor), karate (16), boxning (12), brottning (8), tyngdlyftning (12), rodd (9), friidrott (30), fotboll (24), volleyboll (15) och bordtennis (8).

Afghanistan ställde inte upp i badminton, skytte, squash, simning eller kabaddi*. Med tanke på hur vanligt det är med skjutvapen i deras land kan det verka förvånande att afghanerna inte intresserar sig mer för tävlingsskytte, men det enda civila prickskytte jag har sett i Afghanistan har ägt rum på marknader, där man skjuter till måls på färgglada ballonger som

sitter fast på tavlor. Däremot har rodd blivit populärt på senare tid. De afghanska roddarna hade tränat i Karachi och Lahore i Pakistan.

De afghanska resultaten i hård konkurrens med Sydasiens främsta idrottare är ännu mer beundransvärda mot bakgrund av att idrottens betydelse för människors utveckling alltid har underskattats och aldrig getts någon framträdande plats i planeringen för landets återuppbyggnad. Idrotten ligger formellt under ministeriet för information, kultur och idrott, som dock för det mesta bara brukar kallas för kultur- och informationsministeriet. I ministeriets budgetförslag för 2004 är bara 1 % av pengarna avsedda för idrott, medan 79 % anslås till medier och 20 % till kultur.

Det afghanska idrottsförbundet, som än så länge arbetar utan något officiellt regelverk, betraktar den nästan icke-existerande infrastrukturen som det allvarligaste problemet. De få arenor och sporthallar som överlevt kriget är så skadade och illa utrustade att det finns mycket små möjligheter att träna, i synnerhet för kvinnor. Många av deltagarna i de Sydasiatiska spelen hade bara hunnit träna i två månader. Några fick åka till Peshawar för tio dagars intensiv träning efter inbjudan från spelens arrangörer.

Icke desto mindre finns det ett förvånansvärt stort antal privata träningsinstitut som erbjuder träningslokaler och enklare utrustning. Det lär finnas 24 boxningsklubbar med 5 000 medlemmar, 50 karateklubbar med 1 000 medlemmar och 120 taekwondoklubbar med 2 500 medlemmar i landet. I Kabul finns det dessutom 4 cricketakademier. Cricket är en helt nyligen introducerad sport, som fått näring av hemvändande flyktingar från Pakistan. Det afghanska cricketförbundet har ställt upp med lag i de Pakistanska mästerskapen under de senaste två åren och även skickat delegationer till Indien för att diskutera samarbete och sponsravtal.

Alla dessa sporter, liksom golf och tennis, som kung Habibullah introducerade i början av 1900-talet, har

Krönika

afghanska färgerna

kommit till Afghanistan utifrån. Nu är banorna förstörda, och tennis och golf, som alltid var elitens sporter, har i stort sett försvunnit, så när som på några få utövare. Lagsporter infördes efter andra världskriget, i synnerhet när utländska rådgivare kom i stora mängder under 1960- och 70-talen. Turneringar i volleyboll och basket drog stor publik vid Kabuls universitet, och vid de tävlingarna deltog flickor för första gången. Intresset för taekwondo och karate väcktes under krigsåren, då många afghaner levde i exil i Pakistan och Iran.

Utvecklingen ledde till att Afghanistan deltog i flera olympiska spel, vilket ökade intresset för grekisk-romersk brottning som påminner mycket om *pahlwani*, en traditionell afghansk form av brottning som var den mest populära sporten i landet innan fotbollen växte sig starkare. Nuristanierna blev hjältar under Moskva-OS 1980 för sina insatser i landhockey. Enligt legenden ska en kontingent nuristanier som kämpade tillsammans med Alexander den Store under hans fälttåg i Indien på 300-talet f. Kr. ha kommit hem med en unik form av hockey som bara spelas i Nuristan.

Drygt trettio afghaner reste till OS i Atlanta 1996, men år 2000 var Afghanistan avstängt från OS eftersom talibanerna inte tillät att kvinnor deltog eller att boxare var slätråkade i enlighet med de internationella boxningsreglerna. Blockaden hävdes i september 2003 och den Internationella olympiska kommittén har lämnat generöst bistånd.

Efter att ha varit borta från OS i åtta

år kommer förmodligen Afghanistan att skicka fem afghaner att delta i 2004 års olympiska spel i Aten i augusti. Tre män ställer upp i boxning, brottning och löpning, och två kvinnor ställer upp i löpning och judo. De kommer att åtföljas av en kvinnlig judotränare. Deltagarna har fått träna i Iran med stöd av Asiens olympiska kommitté, och i slutet av maj reser de till den grekiska ön Lesbos för sex veckors intensivträning på Internationella olympiska kommitténs bekostnad. Även om den äldre dokumentationen är ofullständig, förefaller det som om det i år blir första gången som afghanska kvinnor deltar i OS, trots de tidigare liberala attityderna. Det är också möjligt att Afghanistan sänder paralympiska (handikappade) representanter till Aten.

Även om alla dessa aktiviteter hjälper till att stärka den afghanska moralen och förbättra landets internationella anseende, bör målet naturligtvis vara att bygga upp en livsduglig miljö där det lokala idrottslivet kan blomstra såväl i provinserna som i Kabul. Här återstår fortfarande mycket att göra.

Det uppfinningsrika initiativ som tagits av japankan Keiko Nishigaki är ett lysande exempel på vad som kan göras. Sedan universitetet i Ningrahar uttryckt en önskan om att Jalalabads fotbollsplan skulle byggas upp på nytt, gick hon ut med ett upprop över hela Japan. Japanerna samlade in en summa motsvarande över 400 000 kronor, varefter arenan kunde byggas upp av lokala entreprenörer i enlighet med internationell standard. Den fick läktare, omklädningsrum och duschar. Japanska

Nancy Dupree är författare och har under många års boende först i Kabul och senare i Peshawar dokumenterat Afghanistans utveckling

skolor och idrottsföreningar skänkte klubbdräkter. Invigningsmatchen, mellan två hem för föräldralösa barn, spelades den 7 januari 2004 inför en entusiastisk publik från Jalalabad med omnejd. De politiska motsättningarna kunde tillfälligt ställas åt sidan till förmån för fredlig tävlan.

De lyckliga fotbollsspelarna i sina splitternya dräkter på den flotta arenan utstrålade glädje och obegränsat självförtroende. De känslorna önskar man att alla afghaner i hela landet fick dela. ■

* Kabaddi är en populär lagsport i bland annat Indien och Pakistan. Den finns i olika varianter, men enkelt uttryckt går den ut på att en spelare i taget ska "kulla" så många motspelare han hinner med på en utandning. För att man ska veta när luften tar slut, måste den anfallande spelaren upprepa "kabaddi, kabaddi" under hela anfalllet. Ö. a.